Không pháp để được

Tác giả : Phong Đạt
Dịch giả : Dương Đình Hỷ

Có một lần, thiền sư Ngưỡng Sơn Huệ Tịch hỏi thiền sư Song Phong :

-Sư đệ, gần đây kiến địa ông thế nào ?

-Cứ chỗ đệ thấy thì không một pháp có thể được.

-Như vậy là ông dừng lại ở trần cảnh rồi !

-Đệ không một pháp để được, sao nói là dừng lại ở trần cảnh ?

-Nói không một pháp để được, kỳ thật là có một pháp để được rồi !

-Đệ chỉ làm được thế, căn không theo cảnh, tâm không ở cảnh. Sư huynh thấy nên làm thế nào ?

-Tại sao ông không truy cứu không một pháp để được hả ?

Lão sư Quy Sơn Linh Hựu đứng ở bên nghe câu nói đó vui vẻ, tán thán :

-Huệ Tịch nè ! câu nói của ông làm nghi chết thiên hạ !

Song Phong cố nhiên không hiểu, ông đã một pháp không được vì sao lại phải truy cứu ? Thiền sư Linh Hựu biết tâm ý của Song Phong nên bảo ông :

-Ông là người thiên hạ!

Tu hành của con nhà Thiền là không tu, là chứng không chứng quả vị vì không tu là chân tu, không chứng là chân chứng. Vì vậy mới nói không một pháp để được, mới là được thật. Vì "Đi đến sơn cùng thủy tận, tự nhiên đực cái chuyển thân" là ý đó. Kinh Duy Ma nói : "Gập đạo trường trăng trong nước, làm Phật sư không hoa, hàng phục ma quân, chứng ngộ Phật quả trong mộng là thiền giả chân chính. Cứ quán như vậy đi."

Tự Tại

Học thiền cần tự tại
Tạo tác chẳng là thiền
Chẳng luận tại, không tại
Đặt câu hỏi với tâm.

Triết lý người đời

Không sân với người thế
Tâm vốn có từ bi
Đối việc không chấp trước
Tâm không ở lại chi
Đối thời không sai biệt
Chính lúc đó thì tâm
Thật chẳng có phân biệt
Đạo trường chính là tâm
Tâm chẳng tham với vật
Chỉ là ảo tưởng thôi
Đối cảnh chẳng quái ngại
Tâm sinh trí tuệ rối
Tâm sinh ra trí tuệ
Đối trần chẳng nhiễm gì
Trong tâm là thanh tịnh
Danh, lợi chẳng cầu chi
Tâm hạnh là vô vi
Đối lợi chẳng kể chi
Tâm vốn tự đầy đủ
Với tài đâu tưởng gì
Nếu biết tâm đủ cả

Đối tình không yêu đương
Tâm vui, thiền vui vẻ
Đối quán chẳng yêu thương
Nếu tâm làm chủ được
Tài nghệ đã có thừa
Tâm bao trùm thế giới
Đối sắc cũng chẳng ưa
Nếu tâm được thanh tịnh
Đồ ăn ngon chẳng tham
Nếu sắc thân biết rõ
Ngủ nghê chẳng thả dàn
Tâm thường tự chói sáng
Đối sinh chẳng mừng chi
Tâm đã lìa sinh diệt
Đối tử có lo gì ?
Tâm không thường, không ngộ
Cũng chưa là bị mê
Không pháp nào để được
Tâm niệm chẳng có hề !

Bài tụng vô tâm

Tôi cố nín cười cợt
Như là một thằng ngu
Vất vả và chậm chạp
Mặc vật xoay sở ư
Tu hành chẳng hay biết
Tôi cũng chẳng thể làm

Với người không lợi lộc
Với mình cũng không ham
Không giữ các giới luật
Không úy thì không theo
Không biết gì lễ lạt
Nhân, nghĩa không đuổi theo
Tài năng người đời có
Trăm chuyện không một hay
Ăn, khi ta đói bụng
Khát, thì uống nước ngay
Mệt mỏi thì đi ngủ
Đi lại thì mang giầy
Mặc, mong manh khi nóng
Lạnh, thì đắp chăn dầy
Không lo cũng không nghĩ
Không vui cũng không lo
Không tính toán, không hối
Không một ý niệm cho
Chuyện đời vinh và nhục
Thuận và nghịch đổi thay
Rừng cây nơi chim ở
Cũng lại như vậy thôi
Đi tới nào cấm cản
Lìa bỏ cũng không ngưng
Không cầu cũng không tránh
Không mắng cũng không mừng
Không ghét xấu và ác
Chẳng thừa thiện, mỹ miều
Chẳng thích gì tinh khiết
Chẳng xa chỗ ồn nhiều

Chẳng nói người sai , đúng
Chẳng khoe mình giỏi đâu
Chẳng tôn sùng kẻ khác
Chẳng bạc đãi kẻ sau
Oán thù và thân ái
To nhỏ và trong ngoài
Vui buồn đều chôn chặt
Chẳng sợ hiểm và tai
Tâm chẳng có thiên vị
Thản nhiên mà đoán đâu
Chẳng coi phúc là nhất
Chẳng coi họa là đầu
Cảm hoặc sau sẽ ứng
Bức bách sau khỏi ưu
Chẳng sợ đao và kiếm
Há sợ hổ, tê, ngưu
Tùy vật mà kêu gọi
Há chấp vào danh từ
Mắt nhìn là thấy sắc
Thanh chẳng đến tai ư ?
Thường thì nếu có tướng
Đều thuộc hư vọng thôi
Nam nữ và thanh sắc
Tất không cố định rồi
Thể, tướng cùng vô tâm
Không nhiễm cũng không lầm
Tiêu dao và tự tại
Chẳng khiến phải bận tâm
Quang viên và diệu giác
Soi chiếu cả trong ngoài

Bao quát cả lục cực
Xa gần chẳng đoái hoài
Sáng chẳng phân biệt sáng
Như trăng trong nước thôi
Nắm, bỏ tuy là khó
Chuyện này bầy đặt rồi
Lòng từ bi tràn ngập
Vượt lên xa cả ông
Nếu hỏi ông gì đó
Chuyện này như vậy xong.